

Puig Manera, pioner de l'art cinètic, mor als 91 anys

L'artista, nascut a Olot i considerat un referent de l'avantguarda europea, vivia retirat a Pontós en l'oblit més absolut fins que va ser redescobert el 2007 arran d'una exposició al Reina Sofia

Dues de les pintures de l'etapa de plenitud de Joan Puig Manera, entre els anys 1955 i 1970, quan residia a París Foto: RICHARD VANDERAA.

L'artista olotí Joan Puig Manera, pioner de l'art cinètic català i un dels representants de l'avantguarda geomètrica més valorats al París dels anys cinquanta, va morir dissabte passat als 91 anys a Pontós, el municipi de l'Alt Empordà on s'havia establert des del seu retorn a Catalunya el 1971. Ha estat una desaparició discreta, en blanc i negre, com ho eren les seves primeres pintures òptiques, que ja es distingien, però, de la geometria freda dominant per una enigmàtica palpitació interior, d'obscuritat que anhela la llum, de quadratura que busca la corba i el moviment. Daniel Giralt-Miracle havia escrit que aquesta calidesa que emanava de les seves elucubracions formals es devia a l'ús de l'oli en lloc de l'acrílic, que afavoria un tracte més sensual amb la pintura, sovint recoberta amb arpillera per accentuar les seves qualitats tàctils, però alguna

cosa hi devia tenir a veure el seu temperament, que apreciava el matís i la transparència, i que feia dir-li que la trobada de diferents plans de llum damunt la superfície d'un quadre produïa una tensió, una espècie d'electricitat, per la qual la pintura inesperadament vibrava. El valor emotiu de les seves composicions, aquest suplement de vida que desprenien unes formes d'aparença freda, va distanciar-lo aviat del moviment cinètic europeu, que llavors capitanejaven Victor Vasarely i August Herbin, amb els quals Puig Manera va exposar sovint, així com també amb Kandinski, Delaunay, Dubuffet o Klee. És una proximitat semblaria extravagant, si no fos que el més pertinent potser seria preguntar-se, no pas què hi feia un artista olotí, orfe i trasplantat de ben jove a l'Empordà, entre aquells grans de l'avantguarda europea, sinó com és que va deixar de ser-hi comptat.

Com en tantes altres trajectòries iniciades en el període de l'autarquia franquista, a Puig Manera va canviar-li la vida la borsa de viatge que el 1956 va concedir-li l'Institut Francès de Barcelona per ampliar estudis a París, ciutat on acabaria residint quinze anys i adquiriria el màxim prestigi internacional, amb exposicions regulars a les galeries John Craven i Denise René, al programàtic Salon des Realités Nouvelles, a les diverses edicions del cicle Comparaisons del Museu d'Art Modern de París, o a la col·lectiva Abstract Variations de Londres, on va compartir catàleg amb Hartung, Fautrier, Mortensen o Poliakoff i que va obrir-li les portes, als seixanta, del mercat nord-americà. Però inexplicablement el 1971 va tornar a Catalunya i es va retirar al seu taller de Pontós, des d'on va participar en diverses iniciatives locals, com el Grup 5, i seria objecte de la primera retrospectiva, a la galeria Dau al Set, el 1974, seguida quatre anys després per una altra al Museu de l'Empordà de Figueres. Des de llavors, però, va engrossir el mite dels oblitats clamorosos que només una felicitat casualitat rescata.

En el seu cas, l'oportunitat va provenir del Museu Reina Sofia de Madrid, quan el 2007 va incloure'l en una exposició d'art cinètic en la qual figuraven Naum Gabo, Marcel Duchamp, Rebecca Horn, Alexander Calder o Jean Tinguely, i el galerista madrileny José de la Mano, encuriós per aquell perfecte desconegut, va decidir investigar per saber-ne més. L'hi va ajudar el col·leccionista holandès establert a Sant Feliu de Guíxols Richard Vanderaa, que havia quedat igualment impressionat per la seva obra. Van localitzar Puig Manera en una residència de l'Escala, on havia ingressat el 2002 per motius de salut, i les exposicions del 2007 a la galeria

madrilenya, on es van reunir mig centenar d'obres procedents del taller de l'artista datades entre 1955 i 1960, i a la sala d'exposicions de La Caixa de Santa Cristina d'Aro, a les quals van seguir la que el 2011 va dedicar-li la Fundació Valvi de Girona, han estat les últimes ocasions d'apreciar el valor d'un artista encara per descobrir.

Publicat a:

-El Punt Avui. Comarques Gironines 13-02-2013 Pàgina 17

Font del document:

http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/619303-puig-manera-pioner-de-lart-cinetic-mor-als-91-anys.html?piwik_campaign=rss&piwik_kwd=mesCultura&utm_source=rss&utm_medium=mesCultura&utm_campaign=rss